

VIDEOREKORDÉR A JEHO MOŽNOSTI VYUŽITIA NA VYSOKEJ ŠKOLE

Henrich JANUS

1. Úvod

V každodennom živote sme svedkami nebývalého rozvoja vedy a techniky. Ich výsledky možno využiť v celom rade odvetvi. Škola a výchova i v tomto smere nemôžu zaostávať. V zahraničí, a to nielen na základných, stredných, ale zvlášť na vysokých školách venujú nevšednú pozornosť uplatneniu nových výsledkov a poznatkov vedy a techniky.

Elektronika a s ňou aj video prenikli do škôl. V dôsledku toho sa začína výchovno-vzdelávací proces modernizovať a zefektívňovať.¹

Videorekordér je zariadenie na záznam a reprodukciu obrazu (video-recorder alebo magnetoscope) a pracuje v spojení s televízorom. Vstup tvorí magnetická páska so zaznamenaným obrazom (software), obvykle uzavretá v kazete. V predaji sú pásky s nahratými programami (recorded) a pásky prázdne (blank-non-recorded). Používateľ môže na pásku zachytiť televízny program, môže si na ňu prehrať program z inej pásky alebo napokon môže nahráť na pásku vlastný program, ak má majiteľ k dispozícii kameru.

Progresívne vlastnosti nového prostriedku určuje technika: je to nevelké a prenosné zariadenie, takže čas a miesto použitia sú ľubovoľné. Ľahko sa obsluhuje, preto nevyžaduje profesionálne zručnosti. Videorekordér poskytuje podmienky na súkromný (individuálny), ale i na skupinový príjem, a to v ľubovoľnom čase a na ľubovoľnom mieste, čím sa líši od filmu aj od televízie.

V čom sú hlavné prednosti videotekniky?

Umožňuje audiovizuálnu percepciu, ktorá je pre súčasníka prirodzenejšia ako verbálny kontakt.

Poskytuje farebný, kinetický obraz reality, ktorý možno jednoducho multiplikovať a distribuovať do rôznych miest určenia.

Umožňuje vlastnú výrobu učebných pomôcok.

Integruje vlastnosti ostatných prostriedkov didaktickej techniky, čím sa postupne stáva univerzálnym didaktickým prostriedkom; trend zdokonalovania a rozširovania užitočných vlastností prístrojov videotekniky uvedenú prednosť len zvyrazňuje.

Poskytuje možnosť reprodukcie v akýchkoľvek podmienkach, bez nárokov na úpravy priestorov.

Umožňuje prepis záznamov.

Magnetický nosič je finančne nenáročný s veľkou záznamovou kapacitou, dlhou životnosťou, opakovateľným využitím a jednoduchosťou archiváciou.

Relatívne jednoduchá obsluha s tendenciou ďalšieho zjednodušenia v súlade s vedecko-technickým pokrokom v tejto oblasti predurčuje prostriedok na používanie na vysokých školách.

Okrem spomenutých predností skúsenosti ukazujú, že videorekordér aktivizuje život - prácu študentov. Pozoruhodné je, že individuálny príjem programov sa zpravidla a postupne mení na kolektívny a ten zasa integruje videoskupiny.

Veľkým kladom videa je, že videoteknika umožňuje tvoriť programy mimo rámca filmového priemyslu alebo televíznej tvorby. Vysokoškolský učiteľ alebo iná osoba (vedecký pracovník) môže pomocou videokamery nahráť vlastné programy a tieto programy môže použiť počas prednášok, seminárov alebo na konferenciách prípadne v osvetovej činnosti.

2. Situácia v oblasti videosystémov v zahraničí a u nás

O využívaní videosystému v zahraničí sa toho už popisalo veľa. Objavilo sa i heslo: Nahradí videorekordér školu? Prirodzené, že táto otázka nemusí byť v budúcnosti presne takto formulovaná. Jedno je však už dnes isté - možnosti využitia videorekordéra aj v interaktívnych systémoch (najmä v spojení s výpočtovou technikou) sú v oblasti výchovy a vzdelávania nedozerne. Tohto argu-

mentu sa chopili ako prvé mnohé videostrediská, ale najmä knižnice. Pozoruhodnú činnosť v tomto smere vyvíja Audiovizuálne centrum v Biblioteke Comunale v Miláne, ktoré bolo otvorené v roku 1985. Jeho sponzorom sa stala firma Phillips, ktorá ho nielen zásobila elektrotechnickým zariadením, ale taktiež zaplatila za práce, ktoré súviseli s prestavbou tradičnej učebne na nové učely.

V súčasnosti má centrum k dispozícii 3 000 videokaziet spolu s dvadsiatimi tisícami zvukových záznamov orientovaných na vzdelávanie (jazyky, hudbu a literatúru). K videotéke patrí i kartotecný katalóg, ktorý sa v krátkom čase premení na komputerizačný katalóg.

Dobré skúsenosti s využitím videorekordéra pre študentov majú aj v Štátnej Szechényiho knižnici v Budapešti. Prvé kroky u nás v tomto smere urobila Univerzitná knižnica v Bratislave a Matica slovenská (národná knižnica), kde sa zriadili videooddelenia, slúžiace študujúcim.

Myšlienky a snahy rozvoja videosystémov na vysokých školách sa v ČSFR začali uplatňovať ešte pred nástupom osemdesiatych rokov nášho storočia a efektívne výsledky sa však podarilo dosiahnuť iba niektorým videocentram. Medzi protagonistov videocentier na vysokých školách v súčasnosti možno zaradiť Pedagogickú fakultu v Hradci Kkrálové, Univerzitu v Brne a v Olomouci a samozrejme ČVUT v Prahe. Na Slovensku sa v tomto smere pracuje na Vysokej škole veterinárnej v Košiciach, Vysokej škole technickej v Košiciach, Vysokej škole lesnickej a drevárskej vo Zvolene, Vysokej škole dopravy a spojov v Žiline, Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, ale aj na Univerzite Komenského v Bratislave a Vysokej škole muzickej a výtvarnej. Teraz sa s videosystémom pracuje na všetkých fakultách v SR.

Vysoká škola technická v Bratislave pristupuje k vytvoreniu videocentra s celoslovenským zameraním. Inšpirátorom a stmelovateľom v úsilí o tvorbu výukových videoprogramov bol Ústav rozvoja vysokých škôl v Bratislave. Zvlášť podnecujúco pôsobí každoročná prehliadka najlepších výsledkov v tejto oblasti na festivale Academia film Olomouc, kde je zriadená osobitná kategória pre výučbové videozáznamy z vysokých škôl.

Celoštátny seminár Videodidakta 1989 zdôraznil požiadavku na vedecké skúmanie efektívnosti vzdelávacích videoprogramov a súčasne poukázal na potrebu riešenia podmienok komplexne, a to i s využitím poznatkov z rôznych vedných disciplín. Mnohé názory sa menia. Treba mať na pamäti, že vzdelávacie, ako aj výchovné videoprogramy nemusia mať pevnú, nemennú štruktúru. Pre školy a vzdelávanie sa odporúčajú programy s otvoreným koncom, programy problémovo koncipované. Práve tieto programy majú svoje uplatnenie na vysokých školách, ale aj na nižších stupňoch škôl.

Žiadúce sú videoprogramy, ktoré pôsobia na racionálnu, ale i na emocionálnu stránku osobnosti, ktoré ovplyvňujú jeho postoje i konanie. Videorekordér sa javí aj ako účinný prostriedok inštruktáže, ako zdroj emocionálnych podnetov, ako nástroj aktivizácie účastníkov prednášok, seminárov... Zvlášť v poslednom období sú žiadúce videoprogramy zamerané na vyučovanie cudzích jazykov. Možno aj konštatovať rozvíjanie sa metodiky jazykovej výučby a využitím videorekordéra.³

Ukazuje sa potrebným, aby vzdelávací a výchovný videoprogram obsahoval metodický list, ktorý by obsahoval nielen jeho obsahovú charakteristiku, ale i poznámky k jeho metodickému využitiu. V liste by mali byť aj iné informácie a údaje.

To, čo sme spomenuli, sa týka iba jedného okruhu aktuálnych problémov v oblasti videotechniky - tvorby videoprogramov a ich efektívnosti. V oblasti videosystému sú ešte ďalšie problémy, ktoré úzko súvisia s aspektom modernizácie vzdelávania a výchovy. Nemenej aktuálnou otázkou je kvalita zariadení, ich oprava a najmä ich získanie.

Nemenej závažným problémom v tejto oblasti sa javia aj možnosti zapožičania vhodných videokaziet, lebo nie každá vysoká škola si bude videokazety nahrávať z každej disciplíny. Na túto tému však vládnu rôzne názory, lebo na vysokých školách výučba nie je tak jednotná ako na školách stredných a základných.

3. K otázke tvorby videonahrávok

Pri tvorbe videoprogramu nemožno opomenúť kritériá sformulované do týchto bodov:

O čom bude?

Komu je určený?

Bude sa zaoberať problematikou všeobecne, alebo sa sústredi na niektorú špeciálnu problematiku?

Ako často, ako dlho a v akých súvislostiach bude využívaný?

Možno tému účelne audiovizuálne stvárniť?

Máme na tvorbu programu dostatočné odborné zázemie?

Akú formu použijeme?

V koľkých lekciách sa dá téma zvládnuť?

Môžu program využiť aj iné organizácie?

Ako nahrávka posluži pri výučbe?

Úprimnou a objektívnou odpoveďou za tieto otázky, i keď to často nebýva príjemné, sa vyhneme nielen prvému nadšeniu nad audiovizualizáciou danej témy, ale predovšetkým sklamaniu, keď zistíme, že spracovanie je zložité, náročné, nákladné a využitie je pritom minimálne. Preto je prístup k príprave vzdelávacej, resp. výchovnej videokazety odlišný od prístupu tvorcov v televízii, ktorí vytvárajú svoje dielo pre široký a nie pre presne špecifikovaný okruh príjemcov. Musíme vychádzať z predpokladu, že nebude možné púšťať kazetu bez prerušenia, vcelku. Prax ukazuje, že pri výučbe a demonštrácii videokazety je doba projekcie časovo obmedzená. Poslucháč si pri dlhšom sledovaní kladie otázky, na ktoré chce dostať odpoveď. Je to najmä u mladších poslucháčov alebo pri náročnejších disciplínach. Najvhodnejšie sú preto projekcie trvajúce 15 až 20 minút. Vychádzajúc z toho je nutné dramaturgicky pripraviť nielen videokazetu, ale aj prednášku ako celok vrátane vstupov prednášajúceho. V praxi to znamená naplánovať i obsah vystúpenia učiteľa vrátane použitia ďalších pomôcok (kresba na tabuli). Logické je, že všetky zložky musia byť harmonicky vyvážené a nemôže byť opomenutá ani estetická stránka. Pochopiteľne môžeme naplánovať i čas na diskusiu, ktorá bude mať pre účastníkov svoj osobitný charakter.

Prirodzene, je nemysliteľné podať univerzálny návod s presným určením proporcií audiovizuálneho prednesu a hovoreného slova. Zárukou úspechu je nesporne erudícia učiteľa a to, ako dokáže spracovať danú problematiku s citlivým využitím ukážok na video-rekordéri.

Z uvedeného možno len konštatovať, že aktuálne problémy v oblasti videoprodukcie (videoprogramov) sa nedotýkajú len materiálno-technického vybavenia vysokých škôl a ich zariadenia touto najmodernejšou pomôckou, ale i metodiky práce so vzdelávacími a výchovnými videoprogramami.

V čom spočíva ich efektívnosť a ako sa dá zisťovať? Ako ich premyslene premietáť - začleniť do procesu výuky - to sú otázky, ktorými sa zaoberá tím odborníkov metodikov nielen u nás, ale zvlášť v zahraničí. Dôkazom toho bol i celoštátny seminár tvorcov a používateľov videoprogramov Videodidakta '89, ktorý usporiadali audiovizuálne centrá univerzity a Vysokého učení technického v Brne.

Súčasná doba si zvlášť vyžaduje rozpracovať problematiku videodidaktiky,⁴ ktorá bude sledovať využívanie videotechniky vo všetkých vyučovacích formách, ale aj v oblasti mimoškolskej výchovy a vzdelávania. S nástupom videotechniky do škôl, výchovy a vzdelávania je potrebné rozpracovať jednotlivé problémy a otázky tak, aby sme v najbližšej budúcnosti videodidaktiku mali rozpracovanú v hlavných rysoch, čo budeme potrebovať pri konfrontácii s vysokými školami v zahraničí, a to pri vstupe do Európy.

Pod pojmom videodidaktika rozumieme skĺbenie otázok teórie vyučovania s aplikáciou a využitím videa. Videodidaktika sa prelína i s ďalšími disciplínami, a to predovšetkým so špeciálnymi didaktikami (metodikami), ale i s teóriou televíznej tvorby a s videotechnikou. Samotná videodidaktika vychádza zo skúsenosti a praxe s používaním videotechniky vo výučbe na vysokých školách, školiacich pracoviskách a v rôznych vedeckých ústavoch a inštitúciách, kde je tento prostriedok hojne zastúpený a rozšírený. V oblasti teórie videodidaktiky sa zvlášť sleduje efektívnosť využitia videotechniky vo všetkých vyučovacích formách, ako aj v mimoškolskom a podnikovom vzdelávaní - v príprave odborníkov.

4. Poznatky a skúsenosti s videotechnikou

Pri skúmaní pedagogických možností používania videozáznamu a zo skúseností pri jeho používaní sa zistilo, že videozáznam obsahuje najrozmanitejšie vizuálne a zvukové didaktické momenty. Videozáznam môžeme úspešne používať v etape nastoľovania problému

a uvedomovania si poznávacích úloh študentov, ako aj pri vysvetľovaní učiva v procese vnímania predmetov a javov, formovania pojmov, rozvíjania pozorovania, predstavivosti a myslenia študentov, pri upevňovaní vedomostí a pri ich uplatňovaní.

Na základe skúsenosti s uplatňovaním videozáznamu v školskej praxi môžeme predpokladať, že videozáznam organicky a správne začlenený do výchovy a vzdelávania zvyšuje efektívnosť vyučovania a výchovy.

Videozáznam v porovnaní s ďalšími prostriedkami môže efektívnejšie usmerňovať vyučovací a výchovný proces.

Vhodným používaním videozáznamu sa môže lepšie riešiť problém optimalizácie vyučovacieho a výchovného procesu, zlepšovať práca študentov i učiteľov, uľahčovať voľbu foriem a metód práce v škole, a to podľa vedomostí a zručností študentov.

Videozáznam používaný v škole nemá v ničom nahrádzať učiteľa. Rozširuje jeho možnosti pri vysvetľovaní učiva a pri usmerňovaní poznávacej činnosti študentov. Musí sa používať podľa učebných osnov, musí zodpovedať uskutočňovaniu ich vedeckých a metodických zámerov, musí prehĺbovať a konkretizovať preberané učivo. Vyberáme len taký obsah z videonahrávky, ktorý nám pomôže efektívnejšie podať učivo ako iné pomôcky.

Pri používaní videozáznamu sa rozvíjajú aj vyučovacie metódy. Formy a metódy používania videozáznamu závisia od charakteru preberaného učiva, od metodického cieľa učiteľa a od jeho pedagogického štýlu práce. Používanie videozáznamu zároveň stavia pred učiteľa rad otázok. Napríklad ako dokáže včleniť príslušnú ukážku do logického systému prednášky, do seminára alebo cvičenia. Ako organicky spojí obsah s metódami a s pracovnými postupmi. Ak toto zvládne, len vtedy videozáznam obohatí vyučovací proces a pomôže pri zvyšovaní efektívnosti vyučovania.

Videozáznam najlepšie plní svoje funkcie iba v spojení s ďalšími didaktickými prostriedkami a vo všetkých prípadoch sa jeho používanie určuje podľa cieľov vyučovania, podľa didaktickej štruktúry obsahu učebných osnov.

Ak chceme komplexne používať videozáznam, musíme najskôr dôkladne vymedziť obsah vedomostí, zručností a návykov, ktoré si študenti majú osvojiť z príslušného učiva. Zároveň určíme

logicko-didaktický postup práce s videozáznamom. Videozáznam môže byť prameňom poznatkov, prostriedkom poznávacej činnosti študentov a napokon dôležitým faktorom modernizácie výučby.

Videozáznam môžeme dobre uplatniť predovšetkým pri realizácii samostatnej práce študentov. Použitá časť videozáznamu má byť logicky uzavretou informáciou.

5. Videorekordér a jeho uplatnenie pri výučbe jazykov

Možnosti využitia videotechniky a videozáznamu sú zvlášť aktuálne v súčasnosti pri výučbe cudzích jazykov.⁵ K tomuto uzáveru sme prišli nielen na základe publikovaných poznatkov a skúsenosti, ale aj z rozhovorov s metodikmi na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, kde sú všetky podmienky na túto prácu (najmä ochota metodikov a snaha pracovníkov Kabinetu audiovizuálnych pomôcok.) Zo skúsenosti uvedieme, že premietnutý materiál, orientovaný na predstavivosť, fantáziu, prevzatý bezprostredne zo života (z televízie) vyvoláva spontánny záujem u poslucháčov, napomáha sústredeniu ich pozornosti na dej. Tým sa vytvárajú priaznivé podmienky na rýchlejšie formovanie rečových spôsobností. Mimika a gestikulácie pomáhajú učiacim sa lepšie si osvojiť nielen jednotlivé slová a slovné spojenia, ale aj celé vety. Taká charakteristická vlastnosť záznamu, akou je dynamický pohyb v spojení so zrakovou a sluchovou zložkou, poskytuje zaujímavé metodické postupy pri učení, pri počúvaní i hovorení.

Učebný videozáznamový text, pod ktorým chápeme videozvukový materiál, opierajúci sa o písomný základ, môže slúžiť na rozvíjanie návykov počúvania a hovorenia. Princíp názornosti treba chápať ako hlavný metodický postup pri štúdiu cudzích jazykov.

Čím je videomateriál zvlášť pritažlivý v metodike vyučovania cudzích jazykov?

Predovšetkým je to súhrn všetkých druhov názornosti; t.j. zrakovej, sluchovej, situačno-modálnej, predmetovej atď.

Krajinovedná zameranosť videomateriálu zväčšuje jeho komunikatívny význam, zabezpečuje nevyhnutné podmienky na modelovanie spontánneho rozhovoru, udržiava záujem poslucháčov v priebehu celého učebného cyklu.

Rozmanité typické situácie demonštrujú najdôležitejšie osobitosti ústnej hovorovej reči (rôznorodosť intonácie, tempa, hlasitosti, modálnosti, lexikálnej náplne atď.). Vytvárajú sa tým priaznivé podmienky na prácu s takými druhmi reči, ako sú monológ, dialóg, alebo skupinový rozhovor.

Rozvíjanie deja v čase a priestore robí videomateriál schopným objasňovať určité kategórie jazyka, súvisiace s priestorovými (predložky, príslovky, pády) a časovými (slovesá, príslovky, spojky) vzťahmi.

Pri absencii jazykového prostredia videoprogramy napomáhajú formovaniu samostatného spontánneho rečového celku. (V danom prípade spontánnosť je podmienená absenciou momentu predbežného zvažovania výroku).

Možnosť mnohonásobnej prezentácie videoprogramu napomáha individualizácii učebného procesu.

Používanie stop-záberov a opakovaní dáva učiacim sa možnosť prispôbiť sa tempu reči, uvedomiť si zvukovú zložku, porovnávať znejúcu reč so zrakovým vnemom a s jeho grafickým variantom.

Veľmi dôležitý je aj ten fakt, že vďaka zmyslovému, emocionálnemu pôsobeniu porozumenie videomateriálu možno dosiahnuť aj v tom prípade, ak je zvuková zložka ťažká na pochopenie.

Ukazuje sa, že už v začiatkovej etape výučby, ktorej cieľom je formovanie elementárnej jazykovej základne, možno namiesto tradičných diapomócok používať nevelké učebné videomateriály. Reč videného hovoriaceho sa chápe oveľa ľahšie ako reč nevideného hovoriaceho.

Rôzne ciele výučby si vyžadujú diferencovaný postup tak vo výbere jazykového materiálu, ako aj vo využití technických vyučovacích prostriedkov.

Keď a s akým cieľom je metodicky vhodnejšie použiť videomateriál - to závisí predovšetkým od vyučujúceho, na ktorého sa budú čoraz častejšie klásť väčšie a náročnejšie požiadavky. V tomto smere môže vyučujúcim poslúžiť videorekordér.

Záverom ešte spomenieme, ako možno prácu s videom rozdeliť. Prvou etapou je demonštrovanie a prehliadka celého videozáznamu. Neobyčajné podanie učebného materiálu zbystruje pozornosť, pamäť, vyvoláva aktívnu verbálnu reakciu poslucháčov.

Druhá etapa zahŕňa rozmanité formy a metódy individuálnej práce s videozvukovým textom. Sem patrí v prvom rade viacnásobné opakovanie fragmentov textu či kľúčových situácií, používanie stop záberu. Toto sú otázky, ktoré nás budú zaujímať v najbližšej budúcnosti v súvislosti s videom a s jeho možnosťami využitia na vysokej škole. Otázky metodiky práce s videom by bolo potrebné koordinovať medzi jednotlivými fakultami a vysokými školami, prípadne aj v medzinárodnom meradle.

Poznámky:

- ¹KÁNIK, R.: Lektor, video a mikropočítač. Bratislava, Osvetový ústav 1987. 129 s.
- ²Videotechnika na vysokých školách. Bratislava, Ústav informácií a prognóz školstva, mládeže a telovýchovy. 129 s.
- ³SLOBODA, J.: Máme video - ako na to? Slovenský jazyk a literatúra v škole, 35, 1988/89, č. 8, s. 277-280; Máme video - video-programy. Slovenský jazyk a literatúra v škole, 35, 1988/89, č. 10, s. 308-310; Máme video - urob si sám. Slovenský jazyk a literatúra v škole, 36, 1989/90, č. 1, s. 21-24.
- ⁴KOPŘIVA, J.: Video-didaktika. Brno, Audiovizuálne centrum VUT, 1986, s. 60.
- ⁵SAVINSKIĬ, V.: Video na hodinách ruského jazyka, Ruštinár 24, 1986, č. 6, s. 7-9.

Video and possibilities of its utilization at a university.

Henrich Janus

Summary

This problem was first considered in ČSFR in eighties. Acquired theoretical knowledge and experience from the area of video and its utilization in university education have been regularly discussed at meetings of Academia Film Olomouc or at Videodidactics Brno. Videodidactics is considered also within theory of production of videoprogrammes. Videodidactics penetrates also special didactics (methodology), theory of TV production and videotechnology. Experiences of utilization of video in university education and training bases of various insititutions, where video is being used, are exploited. Utilization of video in non-school and enterprise training, including training of specialists-managers is considered. Subject of video-didactics consists mostly of creation and utilization of educational video-records. Video is very efficient especially in language teaching. Many textbooks are completed by video-records, which

enriches the education. As knowledge and experience from such language courses are still at its beginning, we recommend to coordinate research activities in the area of video utilization among higher education institutions.

Video und seine Nutzungsmöglichkeiten an der Hochschule

Henrich Janus

R e s ü m e e

In der ČSFR begann man in den 80. Jahren, dieser Problematik Aufmerksamkeit zu widmen. Die gewonnenen theoretischen Erkenntnisse und Erfahrungen aus dem Video-Bereich und aus seiner Nutzung wurden regelmäßig bei den Treffen der Académia Film Olomouc oder bei den Veranstaltungen der Videodidaktika in Brunn zum Ausdruck gebracht und behandelt. Auch auf dem Gebiet der Theorie der Gestaltung von Videoprogrammen wird aktiv gearbeitet. Die Videodidaktik überlappt sich mit speziellen Didaktiken (Methodiken), jedoch auch mit der Theorie des Fernsehschaffens und mit der Videotechnik. Sie geht aus den Erfahrungen und aus der Anwendung des Videos im Hochschulunterricht und an den Schulungsarbeitsstätten verschiedener Institutionen aus, wo dieses Mittel stark vertreten und verbreitet ist. Es wird auch die Nutzung des Videos bei der außerschulischen und betrieblichen Bildung einschließlich der Ausbildung von Fachkräften - Managern - untersucht. Einen Gegenstand der Aufmerksamkeit der Videodidaktik bildet auch die Schaffung und Nutzung von Unterrichtsaufzeichnungen. Auf diesen Bereich arbeiten aktiv mehrere Teams von Fachleuten in der Tschechischen und Slowakischen Föderativen Republik. Das Video findet seine effiziente Geltendmachung besonders beim Fremdsprachenunterricht. Viele Sprachlehrbücher werden mit Videoaufzeichnungen ergänzt, wodurch der Unterricht um neue Momente bereichert wird. Da die Erkenntnisse und Erfahrungen aus diesen Sprachkursen erst an ihren Anfängen stehen, wird eine Koordinierung der wissenschaftlichen Forschungstätigkeit auf dem Gebiet der Nutzung des Videos zwischen den einzelnen Hochschulen empfohlen.

Видеотехника и возможности её использования в высшей школе

Генрих Янус

Р е з ю м е

Проблематика использования видеофонограмм в учебном процессе стала актуальной в ЧСФР в 80-е годы. Полученные теоретические знания и приобретенный опыт в области видеотехники и её использования на занятиях в вузах регулярно сообщаются и обсуждаются на коллоквиумах "Академия фильм", г. Оломоуц, или же на конференциях "Видеодидактика" в г. Брно. Ведутся активные работы и в области теории разработки видеопрограмм. Происходит взаимопроникновение дидактики и специальных дидактик (методик) а также теории телевизионного творчества и видеотехники. Предлагаемое исследование исходит из опыта применения видеофонограмм в учебном процессе высших школ и системы учебных заведений различных учреждений, где это аудиовизуальное средство обучения находит широкое распространение и использование. Проводится также изучение применения видеотехники во внешкольных и ведомственных центрах системы образования, в том числе и при подготовке специалистов - менеджеров. Предметом внимания видеодидактики является в первую очередь проблема создания и использования учебных видеозаписей. Активную работу в этой области ведут многие рабочие коллективы в Чешской и Словацкой федеративной Республике. Видеотехника наиболее эффективно используется в обучении иностранным языкам. Многие учебники иностранных языков дополняются видеофонограммами, что существенно расширяет возможности свершения педагогического процесса. В связи с тем, что опыт работы таких курсов по изучению иностранных языков с использованием видеотехники пока еще невелик, мы рекомендуем координировать всю научно-исследовательскую работу в области использования видеофонограмм в учебном процессе отдельных вузов.